

Günün siyasi nəbzi

Qlobal problemlərin həllində etibarlı tərəfdaş

Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2024-cü ilin Azərbaycanında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi iqlim dəyişmələrinin sürətlə baş verdiyi bir dövrdə ən uğurlu qərardır. Dünyaya bu çağırışla planetimizin üzlaşdığı iqlim dəyişmələrinə qarşı qlobal tədbirlər daha geniş vüsət almalıdır. Hazırda müharibələr məngənəsində sıxılan planetimiz həm də böyük ekoloji problemlərlə üz-üzədir. Daha dəqiq desək, dünyadakı karbohidrogen ehtiyatları tükənilir, okeanlar plastik tullantıların anbarına çevrilir, atmosferdə ozon dəliklərinin həcmi genişlənir. Bununla yanaşı, orta illik temperatur hər il yüksəlir, bu da planetimizin "ağciyəri" funksiyasını yerinə yetirən meşələrdə böyük yanğınlarla gətirib çıxarır, biomüxtəlifliyin qorunması böyük təhlükə altında qalır. Bu baxımdan, supergüclər iqlim dəyişmələrinin yaratdığı problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində mühüm addımlar atırlar.

Azərbaycan da iqlim dəyişmələrinin fəsadlarının aradan qaldırılması istiqamətində aktiv fəaliyyəti ilə seçilir. Hazırda əksər ölkələr artan iqtisadiyyat, sosial inkişaf və innovasiyalar daxil olmaqla sosial-iqtisadi inkişafa baxışı müəyyən edərək, Azərbaycanın ekoloji dayanıqlılığa və "yaşıl artım"a diqqət etməsini yüksək qiymətləndirirlər. Dövlətimizin milli maraqlara xidmət edən yeni strategiya formalaşdırması iqlim dəyişmələri ilə mübarizəyə mühüm töhfə verir. Bununla yanaşı, müasirləşən dünyada təmiz ətraf mühitə nail olmaq və "yaşıl inkişafı" təşviq edilmək Azərbaycanın prioritetləri arasında yer alır. Bu kontekstdə, milli ekoloji siyasətlərin ən yaxşı beynəlxalq təcrübələrlə uzlaşdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) cari ilin noyabrında Bakıda keçirilməsinin nəzərdə tutulması dünya ictimaiyyətinin ölkəmizə olan etimadının növdən çox ölkənin dövlət və hökumət başçısının, yüksək səviyyəli rəsmi qonaqların ölkəmizə gəlməsi, bütün dünyanın diqqətini yenidən respublikamıza yönəldəcək. Məhz bu platforma vasitəsilə ölkəmizlə bağlı bütün reallıqlar dünya ictimaiyyətinə çatdırılacaq.

bəti təzahürüdür. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına tərəf olmaqla qlobal iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizəyə qoşulub və eyni zamanda 1990-cı illə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarını 35 faiz azaldılmasını hədəfləyir. 2030-cu ildən sonra isə daha iddialı hədəf müəyyən edilib ki, bu da 2050-ci ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 40 faiz azaldılmasından ibarətdir. Bununla yanaşı, dövlətimizin başçısı tərəfindən işğaldan azad edilmiş torpaqlar "yaşıl enerji zonası" elan edilib. Sözügedən ərazilərin 2050-ci ilədək "netto sıfır emissiya" zonasına çevrilməsi nəzərdə tutulur. Vaxtikən ölkəmizin torpaqları işğal altında qalanda mənfur Ermənistan orada boz zona yaratmışdı. Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində bu zonada respublikamızın flora və faunası məhv edilmiş, xalqımızın mədəni irsi, mədəni-dini abidələri, şəhər, qəsəbə, kəndləri dağıdılmış, kənd təsərrüfatına ciddi ziyan dəymişdi. 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində işğaldan azad olunan həmin ərazilər alternativ, "yaşıl enerji", karbohidrogen və karbon qazlarından azad olan seqmentlər üzrə inkişaf etdirilir.

Bir məqamı da qeyd etmək lazımdır ki, COP29 tədbirinin mövzusu ekoloji məsələlər olsa da, imkanlarının geniş olması və aktuallığı baxımından həm də siyasi və iqtisadi təsirlər yaratmağa qadirdir. Bu isə Azərbaycanın həyata keçirdiyi strategiya ilə də üst-üstə düşür. COP29 ətraf mühitə mənfi təsirin azaldılması üçün təcrübənin mənimsənilməsində Azərbaycana mühüm töhfə verəcəkdir. Eyni zamanda iqlim dəyişmələri ilə bağlı əldə edilən qabaqcıl təcrübələrin Azərbaycana inteqrasiyası ölkəmizin ekolojiya və iqlim sahəsindəki qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə də təsir göstərəcək, həmçinin bu sahədə mövcud qaydaları müzakirə etmək və təkmilləşdirmək imkanı verəcək. Keçiriləcək konfransın siyasi əhəmiyyətinə gəldikdə isə, bu ölkəmizin sabit, təhlükəsiz dövlət olduğunu təsdiq edir. Tədbirə çoxlu sayda dövlət və hökumət nümayəndələrinin qatılması regional və beynəlxalq əhəmiyyətli, eləcə də ikitərəfli siyasi məsələlərin müzakirəsi üçün zəmin yaradacaq. Tədbirin iqtisadi faydasına gəldikdə isə, bu, Azərbaycanın "yaşıl iqtisadiyyat"a keçidində təsir edəcək. Konfrans, həmçinin Azərbaycana xarici investisiyaların həcmi də artıracaq. Yüz-

dən çox ölkənin dövlət və hökumət başçısının, yüksək səviyyəli rəsmi qonaqların ölkəmizə gəlməsi, bütün dünyanın diqqətini yenidən respublikamıza yönəldəcək. Məhz bu platforma vasitəsilə ölkəmizlə bağlı bütün reallıqlar dünya ictimaiyyətinə çatdırılacaq.

Qeyd edək ki, katibliyi Bonnda yerləşən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransı - COP ali qərar qəbul edən orqandır. Hər il dünyanın hər yerindən hökumət nümayəndələri bu platformada toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması və fəsadlarının aradan qaldırılması istiqamətində birgə səylər göstərmək üçün çağırışlar edir. Konfransın ilk toplantısı 1995-ci ildə Berlin şəhərində keçirilib. Sonuncu COP28 isə ötən il Dubayda təşkil edilib və yüz minə yaxın nümayəndə bir araya gəlib. COP28 BMT-nin tarixində ən genişmiqyaslı tədbir olub. Konfrans çərçivəsində təşkil edilmiş Zirvə toplantısına 120-dən artıq dövlət və hökumət başçısı qatılıb. Sözügedən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev də iştirak edib.

Nurlan ABDALOV,
"Respublika".

COP - İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası insanın iqlim mühitinə təhlükəli müdaxiləsinin qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sənəddir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflərin Konfransı İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqandır. Bu Konvensiyaya üzv olan 190-dan çox ölkə var.

Ötən il dekabrın 11-də Dubayda COP28-in plenar iclasında COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunub.

COP29

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası